

UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE - NIKŠIĆ

ISTORIJSKI RAZVOJ KOŠARKE

DOC. DR MILOVAN LJUBOJEVIĆ

Nastanak košarke

Razvoj pravila košarke

Razvoj košarke u Jugoslaviji

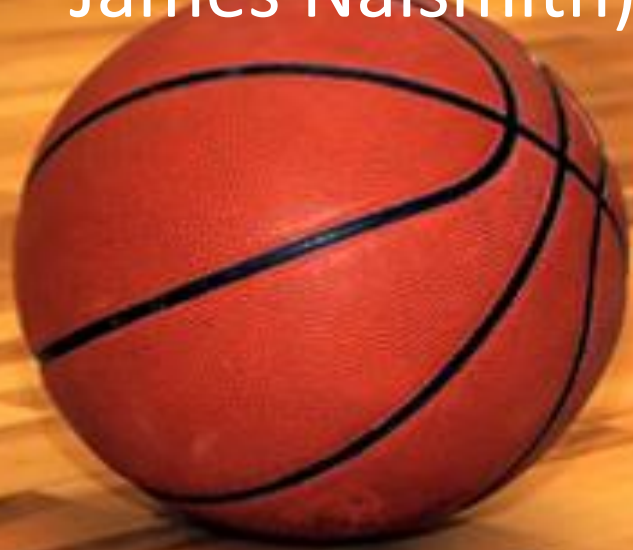
Razvoj košarke u Crnoj Gori

Najveći uspjesi

NASTANAK KOŠARKE

- Od svih sportova košarka predstavlja jedini koji je originalan američki proizvod.
- Košarku je kreirao dr Džejms Nejsmit (dr. James Naismith) 1891. godine.

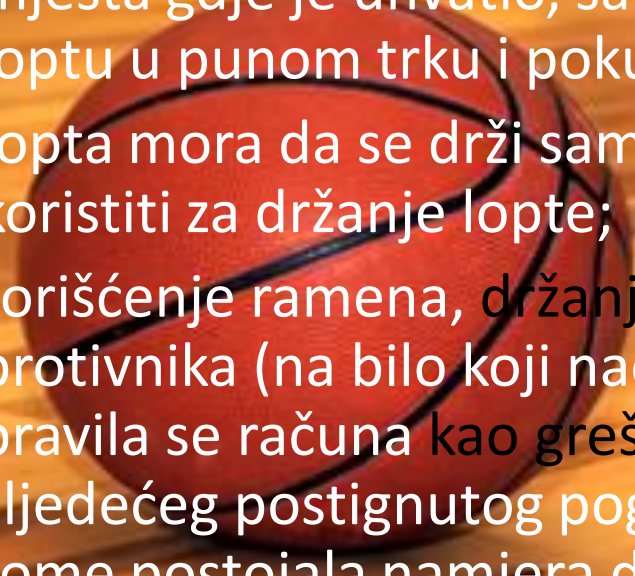

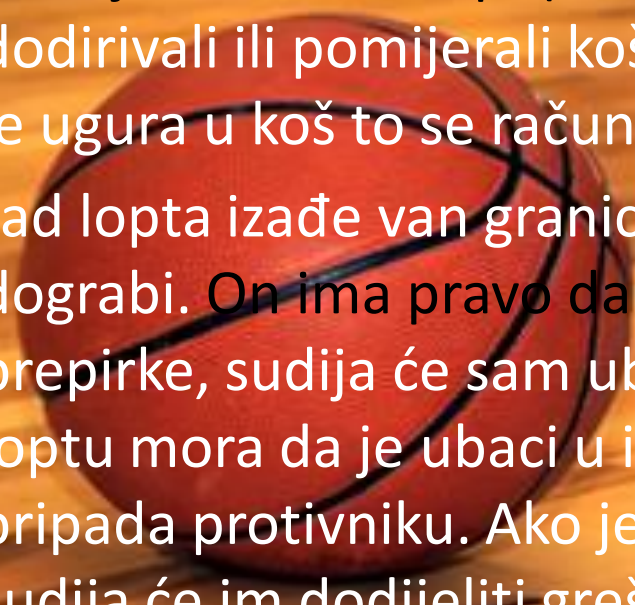
- Mjesto rođenja košarke je grad Springfield, država Masačusets.
- Postojao je veliki problem u realizaciji nastave fizičkog vaspitanja (u zimskim mjesecima).
- Nejsmit je morao smisliti igru koja bi se mogla igrati u mnogo manjim, zatvorenim prostorima.

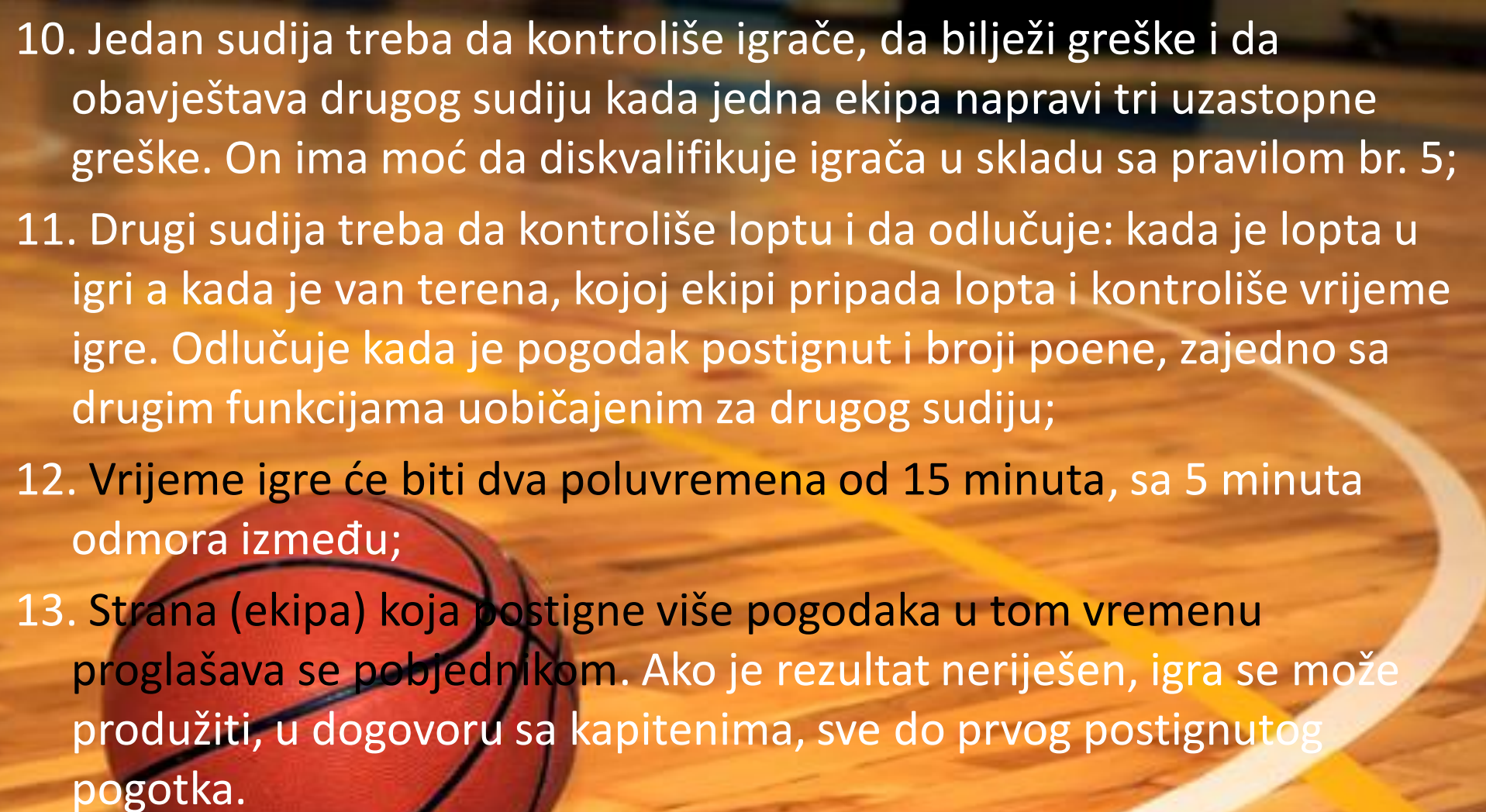

- Pozajmljujući ideje iz drugih sportova (a u svrhu korišćenja uslova zatvorenog prostora) Nejsmit je doša do toga da:
 - Lopta treba da bude okrugla (kao u fudbalu), ali velika;
 - Igrači ne smiju trčati sa loptom u rukama (suprotno od ragbija);
 - Cilj mora biti podignut (na balkon od 10 stopa, ili 3,05 metara), što je i danas visina koša!!!)
 - Cilj je bio korpa za breskve!!

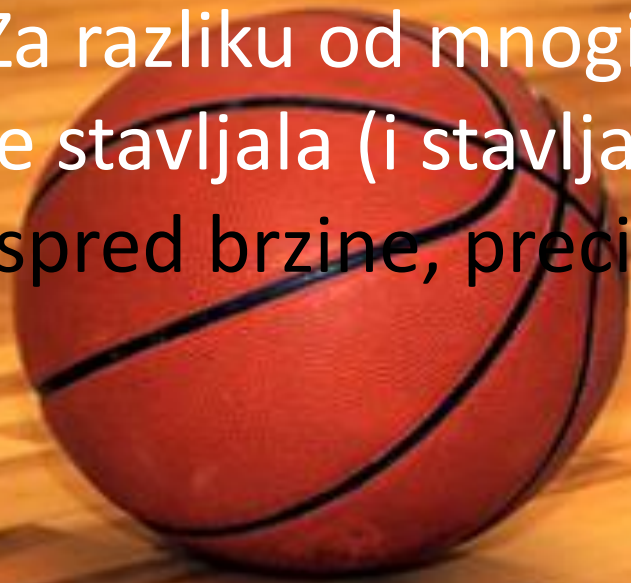

-
- A red basketball with black lines is positioned on a light-colored wooden basketball court floor. The floor has white and yellow boundary lines. The background is slightly blurred, showing the court's surface and some distant figures.
- Nejsmit je postavio 13 originalnih pravila igre (koja su i danas u osnovi pravila igre):
 1. Lopta može biti bacana u bilo kojem pravcu jednom ili dvijema rukama;
 2. Lopta može biti odbijana u bilo kojem pravcu jednom ili dvijema rukama, ali ne pesnicama;
 3. Igrač ne može da trči sa loptom u rukama. Igrač može da baci loptu sa mjesta gdje je uhvatio, sa izvjesnim odstupanjem kada igrač hvata loptu u punom trku i pokušavajući da je zaustavi;
 4. Lopta mora da se drži samo šakama, ali se ruke i tijelo ne smiju koristiti za držanje lopte;
 5. Korišćenje ramena, držanja, guranja, saplitanja ili uopšte udaranja protivnika (na bilo koji način) nije dozvoljeno; prvi prekršaj ovog pravila se računa kao greška (faul), drugi diskvalifikuje igrača do sljedećeg postignutog pogotka (goal), ili ako je evidentno da je pri tome postojala namjera da se protivnik povrijedi, taj igrač se diskvalifikuje do kraja utakmice bez prava zamjene;

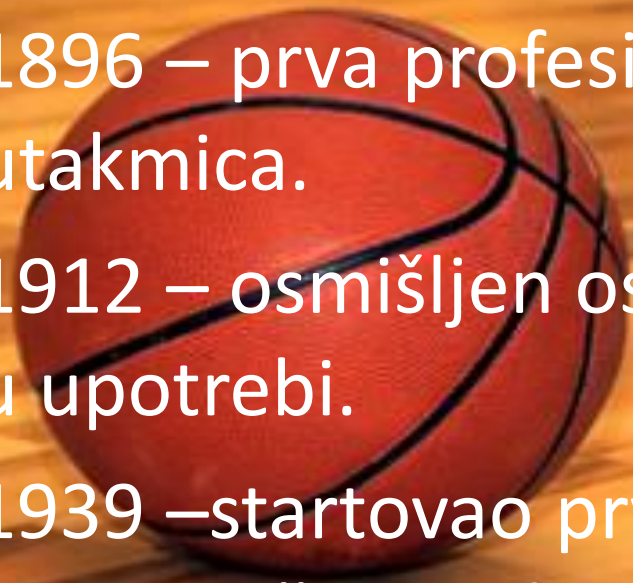
-
- A red basketball with black lines is resting on a polished wooden basketball court floor. The floor has white and yellow boundary lines. The background is slightly blurred, showing the court's surface.
6. Udaranje lopte pesnicom predstavlja grešku, u kontekstu pravila 3. i 4., a kazna je kao u tački 5.
 7. Ako bilo koja strana (ekipa) napravi tri uzastopne greške, to treba računati kao postignut pogodak za protivnike (uzastopno znači da protivnička ekipa nije u međuvremenu napravila grešku);
 8. Pogodak je postignut kada je lopta bačena ili odbijena iz terena, u koš i ako je ostala u korpi (košu), pod uslovom da igrači odbrane nijesu dodirivali ili pomijerali koš. Ako lopta ostane na ivici koša, i protivnik je ugura u koš to se računa kao pogodak;
 9. Kad lopta izađe van granica terena, u igru je vraća igrač koji je prvi dograbi. On ima pravo da je drži u rukama 5 sekundi. U slučaju prepirke, sudija će sam ubaciti loptu u teren. Igrač koji je uhvatio loptu mora da je ubaci u igru u roku od 5 sekundi, u suprotnom lopta pripada protivniku. Ako jedna ekipa uporno nastoji da zadžava igru, sudija će im dodijeliti grešku;

-
- A basketball is positioned on a wooden court floor, with white and yellow lines visible. The background is slightly blurred, focusing attention on the ball and the text.
10. Jedan sudija treba da kontroliše igrače, da bilježi greške i da obavještava drugog sudiju kada jedna ekipa napravi tri uzastopne greške. On ima moć da diskvalifikuje igrača u skladu sa pravilom br. 5;
 11. Drugi sudija treba da kontroliše loptu i da odlučuje: kada je lopta u igri a kada je van terena, kojoj ekipi pripada lopta i kontroliše vrijeme igre. Odlučuje kada je pogodak postignut i broji poene, zajedno sa drugim funkcijama uobičajenim za drugog sudiju;
 12. Vrijeme igre će biti dva poluvremena od 15 minuta, sa 5 minuta odmora između;
 13. Strana (ekipa) koja postigne više pogodaka u tom vremenu proglašava se pobjednikom. Ako je rezultat neriješen, igra se može produžiti, u dogovoru sa kapitenima, sve do prvog postignutog pogotka.

- Prvim podbacivanjem lopte na centru igrališta otpočela je prva košarkaška utakmica (postignut samo jedan pogodak i to sa 7 metara).
- Ubrzo su studenti raširili ovu igru širom gradova u SAD-u.
- Za razliku od mnogih drugih igara do tada, košarka je stavljala (i stavlja) vještinu ispred snage, spretnost ispred brzine, preciznost ispred grubosti.

- 1893 – korpa za breskve je zamijenjena širokim cilindrom napravljenim od mreže.
- 1893 – prva utakmica na koledžu ženskih ekipa
- 1895 – odigrana je prva košarkaška utakmica između dva koledža.
- 1896 – prva profesionalna košarkaška utakmica.
- 1912 – osmišljen osnovni izgled koša, koji je i danas u upotrebi.
- 1939 – startovao prvi NCCA šampionat (danas najprestižnije takmičenje koledža).

RAZVOJ KOŠARKE IZVAN USA

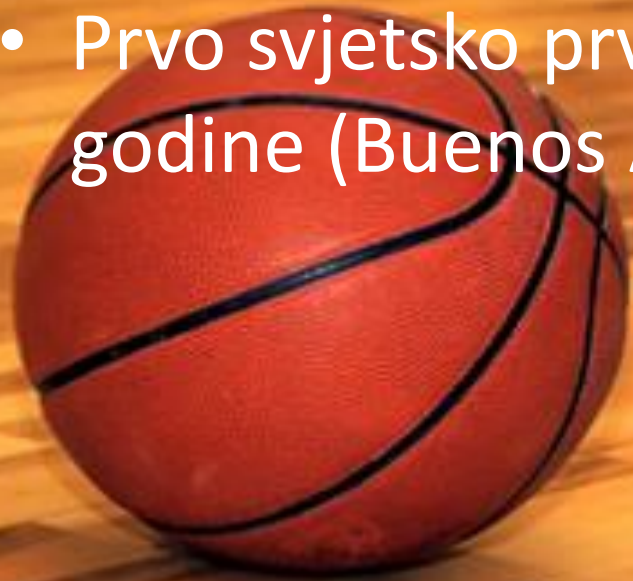
- Najprije u Kanadi
- U Evropi 1893. godine u Francuskoj
- 1919. godine (turnir povodom proslave završetka I Svjetskog rata)
- 1921. godine odigran je prvi šampionat Francuske
- 1932. godine osnovan je košarkaški savez.
- Italija, Češka, ostale zemlje...
- **1932. godine osnovana FIBA (međunarodna košarkaška federacija)**

FIBA

We Are Basketball

- 1935 – prvo prvenstvo Evrope za muškarce (pobjednik Letonija)
- 1936 – košarka postaje olimpijski sport (Berlin)
- 1976 – ženska košarka postaje olimpijski sport (Montreal)
- Prvo svjetsko prvenstvo za muškarce – 1950. godine (Buenos Aires)

RAZVOJ KOŠARKE U JUGOSLAVIJI

U Beogradu je 1923. godine košarku demonstrirao prof. Viljam Vajland (izaslanik Crvenog krsta)

Ipak, pored oduševljenja prisutnih, Sokoli se trude da se ova igra ne proširi

U Zagrebu se košarka bolje “primila” nego u Beogradu.

U Zagrebu je 1929. godine odigrana prva zvanična košarkaška utakmica.

Početakom tridesetih godina, košarka počinje da se igra u Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Skoplju.

1940. godine – Prvo prvenstvo Jugoslavije (u Borovu).

1948- Osnovan Košarkaški savez Jugoslavije

Od 1961-1991- Jugoslavija je na prvenstvima Evrope osvojila 13 medalja i to: 5 zlatnih, 5 srebrnih i 3 bronzane

Do 1991. godine, na Olimpijskim igrama Jugoslavija je osvojila 5 medalja i to: 1 zlatna, 3 srebrne i 1 bronzana.

Jugoslovenski klubovi su 6 puta osvajali titulu prvaka Evrope:

Jugoplastika (3 puta), Cibona (2 puta) i Bosna (jedanput).

Uspjesi od 1991:

1995 – SRJ – zlato (evropsko prvenstvo)

1996 - SRJ – srebro (OI)

1997 – SRJ – zlato (evropsko prvenstvo)

1998 – SRJ – zlato (svjetsko prvenstvo)

1999 – SRJ – bronza (evropsko prvenstvo)

2001 – SCG – zlato (evropsko prvenstvo)

2002 – SCG – zlato (svjetsko prvenstvo)

Bilans medalja koje je osvojila reprezentacija Jugoslavije pod imenom SFRJ i SRJ u periodu od 1961. godine do 2002. godine je impresivan-ukupno 33 odličja sa olimpijskih igara, svjetskih i evropskih šampionata, od čega je čak 14 zlatnih medalja.

Najistaknutija imena zlatnog doba jugoslovenske košarke su Rajko Žižić, Mirza Delibašić, Vlade Divac, Dražen Petrović, Žarko Paspalj, Dejan Bodiroga, Vlado Šćepanović, Igor Rakočević, Predrag Stojaković, Predrag Drobnjak, Marko Jarić i mnogi drugi

KOŠARKA U CRNOJ GORI

Prva košarkaška utakmica u Crnoj Gori odigrala se 1942. godine između Italijanskih vojnika i Katorske omladine.

Prvi košarkaški klubovi formirali su se tek nakon završetka Drugog svjetskog rata i to u gradovima Boke kotorske gdje su odigrane i prve prave košarkaške utakmice.

U to doba (1947. godine) dominirali su tivatski Arsenal i katorski Bokelj.

1955. godine osnovan
Košarkaški savez Crne Gore
(predsjednik Milo Vrbica)
Crnogorska košarka je
zaostajala za ostalim
republikama do početka
osamdesetih godina.
Uspon CG košarke počinje
ulaskom KK Budućnosti u Prvu
ligu Jugoslavije.

KK BUDUĆNOST je osnovan 1949. godine - najtrofejniji klub u Crnoj Gori

U Pljevljima je 1948. osnovan klub (Žarko Paspalj, Žarko Čabarkapa i Slavko Vraneš, kao i trener Bogdan Tanjević.)

KK Sutjeska (Nikšić) – 1949. godine

KK Lovćen je osnovan 1951. godine

KK Gorštak iz Kolašina 1955. godine

KK Danilovgrad 1975. godine

Muška seniorska reprezentacija Crne Gore 13. avgusta 2008. godine odigrala je svoju prvu utakmicu

Od tada Crna Gora je učestvovala na Evropskim prvenstvima 2011. i 2013. godine, i učestvovaće 2017. godine.

Na Evropskom prvenstvu u Poljskoj 2011. godine crnogorke su prvi put učestvovalе na Evropskom prvenstvu, osvojile su šesto mjesto.

Na Evropskom prvenstvu 2015. bile su sedme.

Najuspješniji crnogorski košarkaši:

Žarko Paspalj

Žarko Varajić

Duško Ivanović

Žarko Knežević

Luka Pavićević

Borislav Vučević

Zdravko Radulović

Vlado Šćepanović

Predrag Drobnjak

Nikola Bulatović

Nikola Peković

Nikola Vučević

Najuspješniji crnogorski treneri

Bogdan Tanjević

Duško Ivanović

Duško Vujošević

Dejan Radonjić

Momir Milatović

Zvezdan Mitrović

Mihailo Pavićević

Igor Jovović

Goran Bojanić

Najuspješniji crnogorski klub - BUDUĆNOST

U svojoj prvoj prvoligaškoj sezoni 1980/1981. Budućnost je ostvarila odličan rezultat zauzevši 8. mjesto

U sezoni 1995/1996
osvaja prvi trofej u Kupu
Jugoslavije

U ULEB-Evroligi, 2001.godine izboren je plasman među 16 najboljih ekipa

Poslije osvojenih pehara u domaćem kupu, stigle su i tri uzastopne titule u Yuba ligi-prvenstvu SR Jugoslavije. Prva u sezoni 1998/1999. u kojoj je postignut i uspjeh u Evropi. Budućnost se plasirala u polufinale Kupa Rajmunda Saporte.

ZBIRNO:

1 – ABA LIGA (2018)

15 – NACIONALNO PRVENSTVO (1999-2001; 2007-2017; 2019)

16 – NACIONALNI KUP (1996; 1998; 2000; 2007-2012; 2014-2020)

KOŠARKA DANAS

Košarkom se na planeti organizovano bavi oko 450 miliona ljudi (FIBA, 2007).

Košarka se pojavljuje kao profesija, sredstvo fizičkog vaspitanja i kao sredstvo sportske rekreacije.

FIBA :

postavlja zvanična pravila igre,
specifičnu opremu i uslove za igru;
reguliše i kontroliše prelaske igrača iz
jedne zemlje u drugu;
pomaže razvoju košarke u sirmoašnim
djelovima svijeta i tamo gdje košarka
nije dostigla značajniji kvalitet;
unapređuje igru;
međunarodna takmičenja nacionalnih
selekcija.

FIBA ima više
članica nego UN

HVALA ZA PAŽNJU

